

עין משפט
נר מצוה

פח א מיי פייצ מהל' מאכלות אסורות הלכה כג ועיין בהשגות ובכ"מ סמג לארין קמה טוש"ע י"ד ס' קחט סעיף ב וספי קחד סעיף טו]:
פח ב מיי שם פי"ג הלכה ג ועיין בהשגות ובכ"מ ולחס משנה סמג שם טוש"ע י"ד ס' קחט סעיף ה:
צ ג מיי פי"ב מהל' מטמא' משכב ומושב הלכה ג:
צא ד מיי פי"ג מהל' מאכלות אסורות הלכה ז סמג לארין שם טוש"ע י"ד ס' קחט סעיף טו:

צה ה מיי [שם] ופי"ב מהל' מטמא' משכב ומושב הלכ כא:

צה ו ז מיי פי"ב מהל' מטמא' משכב ומושב הלכ כ:

צה ח מיי שם הלכ יט ואע"פ שדיו מגעת מותר:

צה ט מיי שם ובלנד שלא תהא ידו מגעת ועיין בכסף משנה:

צו י מיי פי"ב מהלכות מאכלות אסורות הל' כד סמג לארין קמה טוש"ע י"ד ס' קחט סעי' יב:

ע:

ההיא רביתא דהות נקיטא **אופיא** בידה אמר רבא חמרא שרי. פ"ה דוקא תינוקת שאינה יודעת צטיצ ניסוך ולא טרחה ליגע אבל נערה גדולה לא תלינן לקולא מיהו לא מלינו חלוק זה צוק מקום לכן נראה דלאו דוקא רביתא ה"ה גדולה אלא דעודלא

הכי הוה ומיהו לפ"ה לא נפקא מניה מידי עכשיו דגם הגדולים אינם נקיאים צטיצ ניסוך:
אימר מגבה דחביתא קלמטה. ולא נגעה ציין אלא מן האויר קלטתה אבל אי שקלתה מעל גבי היין יאסר מטעם נזק מיהו יש בספרים ישנים שקלתה ואפילו הכי שרי משום דלינה צקיה צטיצ ניסוך ולא מסרה נפשה למינגע כפ"ה אבל בגדולה כיון דנקיטא אופיא איכא

למיתש: **ההוא פולמוסא** דסליק לנהרדעא פתחו חביתא טובא א"ר חייא בר אבא עובדא הוה קמיה דר' יוחנן ושרא ולא ידענא אי משום דקבכר כר"א ב' ופריך **ספק ביאה ספק מגע** הוא. דודאי עובדי כוכבים נינהו ואע"ג דגבי גנזי דלעיל אמרינן דהוי ספק ציאה ספק אס אס הס עובדי כוכבים או אס הס ישראלים ה"מ גנבים דיש מהם שהם ישראל אבל פולמוסא סתם עובדי כוכבים הס דאי הוה ישראל היה הדבר ניכר ונדוע ומדלא נודע ש"מ שהם עובדי כוכבים וא"כ ספק מגע הוא וע"כ לא מטטר ר"א אלא צספק ציאה אבל ספק מגע טמא ומשני כיון דפתחי טובא ספק אדעתא דממונא ספק אדעתא דשמיה פתחו ופ"ה דפתחו יותר מכדי שמיה מוכחא מילתא דלדעתא דממונא פתחו ובגנבותייהו טרידי כפ"ה לפי שיטתו דלעיל ופירושו דחוק ועוד קשה דמ"ש גבי גנזי דאמר ספק ישראל נינהו וגבי פולמוסא אמר ודאי עובדי כוכבים נינהו א"כ ה"ל לתלמודא לפרש לכן פי' ר"ת לפי שיטתו דלעיל שפיר דר"א מטטר משום ספק ספיקא והכי פי' הכא ספק ציאה ספק מגע הוא פי' נהי דהוי ספק אס הפולמוסא הס עובדי כוכבים או ישראל כמו בגנבים מ"מ אס הס עובדי כוכבים ודאי נגעי וליכא רק חדא ספיקא דלא דמי להיחא דגנבים דלעיל דאמרינן דהוי ספק מגע אס נגעו אס לאו היינו משום דסתם גנבים אדעתא דממונא אמו אבל פולמוסא סתם צאים לאכול ולשתות כדאמר פרק שני דציצה (דף כא.) ושחטנו להם עגל והאכלנום והשקום וא"כ הוי ספק מגע משום דליכא אלא חדא ספיקא ובחדא ספיקא לא אמר ר"א ומשני

כיון דפתחו טובא יותר מכדי שמיה אימור אדעתא דממונא פתחו וא"כ הוי ספק ספיקא ספק עובדי כוכבים או ישראל ואת"ל שהם עובדי כוכבים שמא פתחו לשם ממונא ולא אדעתא דשמיה כיון דליכא טובא:

לא מסרה לה אלא שמירת מפתח. ולא סמכא אדעתא דליכא טובא:
כוכבים צביתו ונמסר להם כל המפתחות אף של יין אס אין אוכלים ושותים ממה שצבית ישראל היין מותר ואם אוכלים צבית אסור ואמנם אס מלאן ישראל כמו שהניחם מלאים כשרים דכוותיה אשכחן גבי צגדיו לענין עומאה שאם מלאן כמו שהניחם טהורים ואמרינן עלה וכן ציין נסך ואולי כשמחפשין אותו בכל מקום ובקרקע ובכתלים את מטמוני ישראל גם היין אסור לפי שגם לתוך חציות הכניסו קנה ארוך לחפש בו אכן אס היה לישראל סימן וחצור צמנופה מותר דאם הסירוע לחפש בה לא היו מחזירין אותה דהא לא מירתמי מישראל כלל:
פתוחות אסורות. משמע אפילו טובא ולא אמרי' אדעתא דממונא פתחו כדאמרי' לעיל גבי פולמוסא והיינו משום דפולמוסא צאים לגבות מס המלך וארנונא ולכן איכא למימר דלדעתא דממונא פתחו אבל צולשת אינם צאים כי אס דוקא לאכול ולשתות:

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

רבינא. תינוקת עובדת כוכבים:
אופיא. אשקומ"א של יין:
אימר מגבה דחציתא שקלתה. דדוקא רביתא דלינה יודעת צטיצ ניסוך ולא מסרה נפשה למינגע אבל גדולה מכי חזינן דנקיטא אופיא לא תלינן לקולא:
אע"ג דליכא פו. שאין שם אופיא עוד ואיכא למימר

הא ודאי צגו חציתא שקלתה:
אימר איסרמי. דהך אופיא הוא דהואי הסם:
פולמוסא. ראש הגיים שר לצא:
ולא ידענא אי. שרא משום ספק עובד כוכבים ספק ישראל וכר"א דאמר ספק ציאה טהור. ולקמיה פריך הא לאו ספק ציאה הוא דודאי עובדי כוכבים היו:
ישראל נינהו. ואולינן צתר רוצא דליכא ספיקא:
כיון דמפסחי טובא. הרבה יותר מכדי לורך שתייתן מוכחא מילתא דלדעתא דממונא פתחו ובגנבותייהו טרידי ודמי לצולשת שנכנסה לעיר צשעת מלחמה דקתמי מתנייתין [לקמן] אלו ואלו מותרות הלךך אע"ג דספק מגע הוא כיון דמוכחא מילתא לקולא כספק ציאה דמי:
מסוביתא. מוכרת יין צמות כמו וולל וסוצא (דברים כא) סבאך מהול צמים (ישעיה ה):
אקלידא. מפתח (א) שמירת מפתחות ולא סמכא דעתה ליכנס ונתפסת כגנב:
יין נסך מיציעא. צניחותא ומסייע לרב דמי:
למימרא דטהרות אלימי מיין נסך. מדנקט לה צלשון ק"ו:
שחלקה צמסיפס. מחינה נמוכה עם הארץ מצד זה ומצר שטטר טהרות מצד זה:

אינו עושה יין נסך. דנתפס עליו כגנב. אלמא טהרות אלימי:
מיסיצי. שמי חצירות וז לפנים מזו הפנימית של חצר:
וחילונא. הפתוחה לרה"ר של עם הארץ דאין לו לעם הארץ דריסת הרגל על הפנימית:
שוטח שס. צפנימית אבל אי הוי איפכא דחילונא של חצר מיון דהוי לעם הארץ דריסת הרגל צחיזונה אין חצר שוטח שם פירותיו. מ"מ קשיא לרב דקתני אע"פ שדיו של עם הארץ מגעת לשם:
הסם משום דנתפס עליו כגנב. דמה לו צפנימית אבל חלוקה דכתאר אחד דמי כי עייל ידיה לא מתפס כגנב:
אמצרי. דגג קמאצרא אני מכיון למדת צנין שאני רוצה למדוד לכך הושטתי את ידי. לשון אחר מתשובת הגאונים מתמוגג אני אשטנדיל"ר צלע"ו וגרסי' אימצודי קא ממאצרא:
צנד גגו. שאינו גבוה ממנו וליכא למימר מתמוגג אני כשמושיט ידו שם:
אנא דאמרי כרצג"ג. דאמר לעיל וצלנד שלא תהא ידו של עם הארץ מגעת שם ולרב לא שאני ליה

צין שגג חצר למעלה צין שהוא שוה לו:
בתנ"י צולשם. חיל. על שם שמחפשין וחותרין קרי להו צולשת כדמתרגמינן ויחפשו (וצלש: גב' כרכוס

וכוכבים צביתו ונמסר להם כל המפתחות אף של יין אס אין אוכלים ושותים ממה שצבית ישראל היין מותר ואם אוכלים צבית אסור ואמנם אס מלאן ישראל כמו שהניחם מלאים כשרים דכוותיה אשכחן גבי צגדיו לענין עומאה שאם מלאן כמו שהניחם טהורים ואמרינן עלה וכן ציין נסך ואולי כשמחפשין אותו בכל מקום ובקרקע ובכתלים את מטמוני ישראל גם היין אסור לפי שגם לתוך חציות הכניסו קנה ארוך לחפש בו אכן אס היה לישראל סימן וחצור צמנופה מותר דאם הסירוע לחפש בה לא היו מחזירין אותה דהא לא מירתמי מישראל כלל:
פתוחות אסורות. משמע אפילו טובא ולא אמרי' אדעתא דממונא פתחו כדאמרי' לעיל גבי פולמוסא והיינו משום דפולמוסא צאים לגבות מס המלך וארנונא ולכן איכא למימר דלדעתא דממונא פתחו אבל צולשת אינם צאים כי אס דוקא לאכול ולשתות:

ורמיניה

מסורת הש"ס

(א) טהרות פי"ו מ"א, (ב) מוספתא פי"ט דטהרות ה"ו, (ג) שם ע"ש וז"ע, (ד) נכתובת כו. שבת מא. נדה יג.], (ה) צבראשית מד,]

הגהות הב"ח

(א) גמ' ההוא פולמוסא. כ"צ עיין פי' חוקת הצמים דף נה ע"ב צמוס' בד"ה ר' אלעזר מטטר: (ב) שם דמסרה לה אקלידא לעובדת כוכבים כ"ל ומינת מפתחה נתקח: (ג) ר' אלעזר מטטר: (ד) ר"ה שאני הסם משום וכו' דמה לו צפנימית. כ"צ עיין רש"י צב"צ דף י' ע"ב השעם דאני נתפס כגנב משום שיכול לומר כלי נפל מידי לכך צלמי הנה וקשה דהרי מיוין זה יכול לומר ג"כ כשנגסם לפנימי וז"ע:

לעזי רש"י

אי שקומ"א. קצ"ך. אשטנדיל"ר [אשטינדיליי"ר]. להפתח, להשתרע.

מוסף רש"י

בולשת. חילות גיים האא לעיר על שם שמחפשין וצולשים את העיר קרי לה צולשת (שבת זא). חיל, על שם שמחפשים כל הטמונים (כתובות יז). שמחשין ובחזין, כדמתרגמינן (צבראשית לא) ויחפש, וצלש (נדה יג.). בשעת שלום. כגון שהוא של אותה מלכות (שבת זא).